

Het Juridisch Loket

Input rondetafelgesprek gesubsidieerde rechtsbijstand 25/01/2018

In het regeerakkoord staat de opdracht geformuleerd: “Het stelsel van rechtsbijstand wordt herzien langs de lijnen van het rapport Commissie Herijking Rechtsbijstand [commissie-Wolfsen] en het tussenrapport van de commissie Evaluatie puntentoekenning rechtsbijstand [commissie-Van der Meer] binnen de bestaande budgettaire kaders.”

Een duurzaam stelsel van gefinancierde rechtsbijstand omvat een eerste lijn waarbinnen gezocht wordt naar adequate en de best passende oplossing voor de rechtzoekende. Wanneer in voorkomende gevallen rechtsbijstandsverlening door de tweede lijn noodzakelijk wordt geacht, moet de rechtzoekende verwezen kunnen worden naar kwalitatief hoogstaande dienstverlening door een advocaat of mediator waar een passende vergoeding tegenover moet staan. Het Juridisch Loket onderschrijft de belangrijkste conclusie uit het gedegen onderzoeksrapport van de commissie Van der Meer, namelijk dat niet langer sprake is van een redelijke vergoeding voor de werkzaamheden in de tweede lijn en dat ingrijpen noodzakelijk is. Het is nu aan de Minister om een keuze te maken voor één van de scenario's zoals geschetst door laatstgenoemde commissie.

Ten aanzien van het herzien langs de lijnen van het rapport van de commissie Wolfsen is het Juridisch Loket verheugd dat nog steeds wordt ingezet op verbreding en versterking van de eerste lijn en dat gebleken is dat dit kan rekenen op breed draagvlak onder alle betrokken partijen binnen het stelsel.

VERBREDING

Toegang tot het recht strekt zich verder uit dan toegang tot de advocaat of rechter. Het gaat om toegang tot de beste mogelijke oplossing voor een (juridisch) probleem. Het gaat om toegang tot alle vormen van (rechts-) hulpverlening die past bij het probleem van de rechtzoekende. De rechtzoekende verdient namelijk adequate passende hulp waarbij onnodige werkzaamheden worden vermeden en waarin alle disciplines erop gericht dienen te zijn om de rechtzoekende te helpen aan een duurzame oplossing voor diens probleemsituatie. Een brede eerste lijn als vertrekpunt past bij deze visie.

Het Juridisch Loket onderschrijft dat de focus op het verlenen van die (rechts-)bijstand aan de rechtzoekende die het meest passend is bij zijn probleem en die aansluit bij zijn werkelijke behoefte, meer versterkt dient te worden. Een brede eerste lijn waar de rechtzoekende hulp krijgt bij het vinden van een oplossing voor zijn probleem, sluit daarbij aan. Het is een logische route voor de rechtzoekende die ook nu al een beroep kan doen op een breed scala aan hulpverleners, maar hierbij ontbreekt het veelal aan onderlinge afstemming. Het Juridisch Loket neemt graag zijn verantwoordelijkheid om samen te werken met andere partijen met steeds als doel het probleem van de rechtzoekende zo goed,

laagdrempelig en eenvoudig mogelijk op te kunnen lossen en een multidisciplinaire aanpak te hanteren waar het nodig is. De samenwerking met lokale partners zoals deze eind 2017 is gerealiseerd in Roermond in het kader van het project Multiproblematiek en het inrichten van laagdrempelige servicepunten, zoals dat momenteel in verschillende gemeentehuizen in Noord - Brabant plaatsvindt, zijn hier veelbelovende, concrete voorbeelden van.

VERSTERKING

Het Juridisch Loket onderschrijft de noodzaak van een snelle, laagdrempelige oplossing voor de hulpvraag van de rechtzoekende en vanuit dat vertrekpunt is verdere versterking van de eerste lijn een noodzaak. Door het probleemoplossend vermogen zo vroeg mogelijk in de keten te vergroten, wordt tevens de kans op de-escalatie in sluimerende juridische conflictsituaties vergroot. Het Juridisch Loket hecht hierbij belang aan heldere, klantvriendelijke oplossingen, waarbij voor alle betrokken partners in de keten duidelijk moet zijn wat men van elkaar mag verwachten. In dit kader wordt momenteel onderzocht in hoeverre aanvullende rechtshulp kan worden verleend binnen de bestaande kaders van wet- en regelgeving, zodat voor de rechtzoekende meer nog dan nu een snelle en adequate oplossing voor diens probleem kan worden gevonden.

SAMENVOEGING

In de consultatiereactie op het wetsvoorstel Duurzaam Stelsel Rechtsbijstand heeft het Juridisch Loket reeds toegelicht waarom wij vanuit het perspectief van de rechtzoekende geen toegevoegde waarde zien in een samenvoeging van de Raad voor Rechtsbijstand en het Juridisch Loket. Het kabinet heeft er echter in het regeerakkoord voor gekozen het advies op dit punt van de Commissie Wolfsen te volgen en te komen tot een juridische samenvoeging van beide organisaties.

Recentelijk heeft uw Kamer de rapportage mogen ontvangen van ABDTOPConsult (Kamerstuk 31753, nr. 144) waarin in opdracht van de Minister onderzoek is gedaan naar de samenwerking tussen het Juridisch Loket en de Raad voor Rechtsbijstand. De belangrijkste conclusies die uit deze rapportage kunnen worden afgeleid, zijn dat een grondige 'herstart' en een gedeelde visie op het stelsel en de uitwerking ervan randvoorwaardelijk zijn om überhaupt te kunnen starten met het samenvoegingsproces. De Minister heeft inmiddels in een brief d.d. 15 december jl. aan uw Kamer (kenmerknummer 2170577) laten weten de aanbevelingen uit bovenstaand rapport over te nemen.

Uit de rapportage blijkt eveneens dat alle betrokkenen van mening zijn dat met een samenvoegingstraject veel tijd en energie zal zijn gemoeid, waarbij gedurende het transitieproces de implementatie van maatregelen ten gunste van de rechtzoekende naar alle waarschijnlijkheid zullen worden bemoeilijkt en (verdere) vertraging zullen oplopen. De rechtzoekende is hier niet bij gebaat. Het Juridisch Loket adviseert daarom om de bestaande schaarse resources van tijd, middelen en mankracht primair aan te wenden voor die

maatregelen waar de rechtzoekende daadwerkelijk mee geholpen is, namelijk het verbreden en versterken van de eerste lijn.

GEZAMENLIJKE AANPAK

In zijn brief van 27 november jl. roept de Minister alle betrokken organisaties op om maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen op dit vraagstuk en daagt uit om tot gedragen verbeteringen te komen binnen het huidige stelsel van gefinancierde (Kamerstuk 31753, nr. 143) rechtsbijstand. Het Juridisch Loket onderschrijft deze lijn. Het vertrekpunt voor het Juridisch Loket is steeds de rechtzoekende, die gebaat is bij een stelsel dat de meest passende en duurzame oplossing faciliteert. Zo dient elke maatregel primair bekeken te worden vanuit de ogen van een rechtzoekende. De maatregelen moeten dus logisch, passend en goed uitvoerbaar zijn en bovenal dient de rechtzoekende er beter van te worden. Vanuit deze rol en vanuit specifieke klantervaringen kan het Juridisch Loket slim helpen bij het tot stand brengen van een toekomstbestendig en toegankelijk stelsel dat voor de rechtzoekende logisch is en daarnaast praktisch goed uitvoerbaar is voor alle betrokken partijen.

Het Juridisch Loket voelt zich medeverantwoordelijk op het vraagstuk van de gezamenlijke aanpak en neemt de uitdaging van de Minister daarom uiteraard aan.

Utrecht, 15-01-2018